

Jože Krašovec. *God's Righteousness and Justice in the Old Testament*. Grand Rapids: Eerdmans Publishing Company, 2022. 479 str. ISBN 978-0-8028-8211-0.

Znanstvena monografija akademika Jožeta Krašovca *Božja pravičnost in pravica v Stari zavezi*, ki je izšla pri priznani ameriški založbi Eerdmans, obravnava tematiko, ki je primarnega pomena za področje biblicistike in osnovnega bogoslovja, v veliki meri pa tudi za druga področja humanistike – še zlasti za področje etike. Avtor obravnava zelo kompleksno tematiko razsežnosti pravičnosti pod dvema vidikoma – zato ima monografija dva dela. V prvem delu z naslovom „Razsežnosti Božje pravičnosti v dejanjih stvarjenja in odrešenja“ po semantični metodi analizira vse oblike hebrejskega korena *šdq*, ki v hebrejskem Svetem pismu označuje različne vidike pravičnosti na kozmološki, družbeni in osebni ravni. V tem delu avtor ugotavlja, da Božja pravičnost v hebrejskem Svetem pismu povsod označuje predvsem Božjo zvestobo v razmerju do izvoljenega ljudstva Izraela in vsega človeštva – zato pa pogosto tudi sodbo nad krivičnimi posamezniki in skupinami (narodi), ki zatirajo pravične. V drugem delu z naslovom „Razsežnosti Božje pravičnosti in pravice med kaznijo in odpuščanjem“ pa avtor po intertekstualni metodi literarne analize relevantnih besedil iz celotnega hebrejskega Svetega pisma išče odgovore na vprašanje, kako Bog Svetega pisma, ki je stvarnik

in rešitelj pravičnih, uporablja svojo pravico za kaznovanje krivičnih, kakšni so pogoji za Božje odpuščanje in spravo ter kakšno vlogo pri tem igra samožrtvovanje pravičnih. Obširna literatura, ki jo avtor navaja, kaže na poglobljene preliminarne študije posameznih vidikov pravičnosti v različnih vrstah in zvrsteh svetopisemskih besedil z namenom čim bolj ustrezno prikazati notranje povezave kompleksnega razmerja pravičnosti in pravice na kozmični, družbeni in osebni ravni – tako glede na razmerje Boga do človeka kot na razmerje ljudi do Boga in sočloveka.

V obeh delih avtor po primerjalnem postopku semantične in literarne analize svetopisemskih besedil v odnosu do religij starega Bližnjega vzhoda in nekaterih poznejših vplivnih pesnikov, pisateljev in filozofov prihaja do zaključka, da so v Bibliji zastopane vse tri dimenzije pravičnosti in pravice (kozmoška, družbena in osebna) – a glede na druge antične kozmoške in kolektivistično usmerjene religije in kulture v svetopisemskih upodobitvah Boga v odnosu do človeka in obratno izrazito prevladuje osebna razsežnost pravičnosti in pravice. Zato med religijami in kulturami starega Egipta, Mezopotamije in Grčije ter Izraela glede možnosti oziroma nemožnosti odpuščanja in sprave obstajajo bistvene razlike. Za vse kozmoške in kolektivistično usmerjene religije in kulture je značilno, da čutenja in razprave o odpuščanju in spravi dejansko ne dopuščajo – saj kozmični red in zakoni kolektivističnih družb dopuščajo le uspeh

ali propad, ne dopuščajo pa možnosti rehabilitacije po neuspehu oziroma propadu. V ozadju teh nesvetopisemskih pogledov je ciklično pojmovanje časa in zgodovine.

Krašovec v svoje delu pokaže, da Svetopismo izstopa po težišču na kompleksnem osebnem razmerju med Bogom in člani izvoljenega ljudstva Izraela, pa tudi celotnega človeštva. To pomeni, da Bog v vlogi stvarnika vesolja pričakovano uveljavlja absolutno avtoriteto v vseh pogledih. Absolutno pozitivna narava Boga pa pomeni, da namen Božjega delovanja v svetu nikoli ni negativen, temveč vedno pozitiven. Od tod osrednje mesto Boga kot rešitelja izvoljenega ljudstva – in vseh zvestih v svetu sploh. Od tod tudi linearno pojmovanje časa in zgodovine v razponu med začetkom v stvarjenju in koncem v dopolnitvi stvarjenja. V tej teleološki naravnosti zgodovine odrešenja ima kazen vedno vzgojni namen: da Bog načelno po vseh krizah zaradi nezvestobe izvoljenega ljudstva in narodov izpostavlja možnost svojega brezpogojnega odpuščanja in sprave ‚zaradi svojega imena‘, se pravi zaradi svoje absolutne naravnosti na odrešenje – in zaradi manjšine pravič-

nih. Vsi temeljni vidiki razmerja med razlogi za kazen in odpuščanje so v drugem delu monografije vsestransko primerjalno osvetljeni z vsebinami svetopisemskih besedil na eni strani in zgodovine hermenevtike teh besedil v poznejši literaturi, teologiji in filozofiji na drugi strani.

Monografija akademika Jožeta Krašovca odgovarja na temeljna vprašanja vsega človeštva glede izvora in namena vesoljstva, glede hierarhije avtoritet, glede vrednotenja človekovega dostojanstva, glede njegovih pravic ter morale in etike na osebni in družbeni ravni. S tem študija odpira prave osnove tudi za medverski in medkulturni dialog v današnjem času. Delo je krona vseživljenjskega raziskovanja akademika Krašovca o pojmovanju pravičnosti ter na edinstven način povezuje poglobljeno poznavanje interpretacij v zgodovini in njihove možne aplikacije v sodobnem času. Monografija predstavlja pomemben prispevek k mednarodnemu diskurzu o navedenih vprašanjih – in je nena zadnje promocija slovenske humanistike na globalni ravni.

Roman Globokar

François Moog. *Éducation intégrale: Les ressources éducatives du christianisme*. Pariz: Éditions Salvator, 2020. 188 str. ISBN 978-2-7067-1982-0

Avtor knjige François Moog je doktoriral iz teologije na Pariškem katoliškem inštitut (ICP) in na Lavalovi univerzi v Québecu (Université Laval de Québec). Je pro-

fesor na Teološki fakulteti (ICP), kjer predava predmete s področja ekleziologije in praktične teologije. Je tudi član francoskega uredniškega odbora revije *Lumen vitae* in sourednik revije *Cahiers Internationaux de Théologie Pratique*.

Leta 2020 je pri založbi Salvator v Parizu izšla knjiga z naslovom: *Éducation*